

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben:		Vidékre küldve:	
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 " "	Fél évre . . .	8 " "
Negyed évre . . .	2 " 50 "	Negyed évre . . .	4 " "
Egy óra . . .	1 " "	Egy óra . . .	1 " 70 "
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A király látogatása.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Bécs, decz. 24.

A király ma reggel Ferencz Salva-
tor látogatására Wellsiebe utazott, a
honnan 29-én este tér vissza Bécsbe.

Megkoszorozott szobor.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Bécs, decz. 24.

Mintegy 600 nyomdász ma dél-
előtt babérkoszorút tett le a Guttenberg
szoborra.

A genuai sztrájk.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Genua, decz. 24.

Genuában még egyre tart a sztrájk.
Legnagyobb válságtól tartanak.

Tűz a kultuszminisztérium épületében.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Szófia, decz. 24.

A külügyminisztérium házának te-
teje az éjjel leégett. A padláson levő
akták elégték.

Kinevezés.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Róma, decz. 24.

A kínai meghatalmazottak holnap
fogják átadni meghatalmazásaikat az
idegen követeknek.

Vonat összeütközés.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Amsterdám, decz. 24.

Amsterdám és Reine között két
vonat összeütközött. Két utas meg-
halt és 20 megsebesült.

Öngyilkos urileány.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Kolozsvár, decz. 24.

Sz. Margit egy itteni előkelő csa-
lád 16 éves viruló, feltűnő szépségű

leány szíven lötte magát. Utolsó per-
ceiben elmondotta, hogy szerelmes
volt egy tanuló ifjuba s amiért szülei
betiltották az ifju látogatását követte el
az öngyilkosságot. A leány néhány pil-
lanat múlva meghalt.

Összeégett gyermek.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, decz. 24.

Ó-Szent-Annán összeégett Miskoj
Péterné odavaló napszámosné négy
éves Szaveta nevű leánykája.

Nyugalmazott vezérőrnagy.

„Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, decz. 24.

A király, mint a hadsereg rende-
leti közlönye jelenti, bonyhádi Perczel
József vezérőrnagyot volt debreczeni
lovasdandár parancsnokot saját kérel-
mére nyugalomba helyezte és ezuttal
a vaskoronarendet adományozta neki.

Tőzsde.

Bilipost, 1900. decz. 24.

Holländer Adolf és Fia debreczeni ter-
mény kereskedő cég távirati tudósítása a
mai budapesti árákról:

D é l i z á r l a t :

Buza	1901. Áprilisra	7.50	7.52
	1901. Októberre	7.64	7.66
Rozs	1901. Áprilisra	7.25	7.26
Tengeri	1901. Májusra	4.90	4.92
Zab	1901. Áprilisra	5.73	5.75

Amerika $\frac{1}{8}$ magasabb.
Készáru üzlet változatlan.

A kiadók szava.

A debreczeni függetlenségi és
48-as párttal létrejött megállapodásunk
szerint a „Debreczen“-t ezentul mai
alakjában fogjuk előállítani. Az elő-
fizetési díjat — az eddigi összeg felére
— vagyis 5 frt évi összegre szállított-
tuk le, úgy hogy a „Debreczen“ ez
idő szerint a vidék legolcsóbb politikai
közlönye.

A „Debreczen“ mindennap (pén-
tek és vasárnap kivételével) d. u. 4
órákor küldetik szét.

Előfizetési ára:

Egy évre	5 forint
Félévre	2 „ 50 kr.
Negyedévre	1 „ 25 „

Szomorú karácsony.

Debreczen, decz. 24.

Gyermek álmaink legkedvesebb
tündére, béke, szeretet, boldogság hir-
detője édes kis Jézus szállj le mi hoz-
zánk a magasságos menyekből.

A keserves kenyerért folytatott hét
köznapi küzdelmeink zsvivájában apróbb
és nagyobb bajaiban hadd legyen mi
nekünk egy illúziókkal teljes boldog
napunk, a midőn elvegyülhetünk a gyer-
mekek gondtalan örömeiben s magunk
is gyermekeknek érezzük magunkat
közöttük, mint a hogy te világ meg-
váltója jászolban fekvő kised voltál
ezelőtt 1900. évvel.

A te emléked ihletése boldoggá
teszi a mi karácsonyunkat,

De ha szétnézel mindenható esz-
meiddel az emberiségen: boldognak
fogod-e te érezni magadat miközöttünk?

Ha éles tekinteted Afrika sikkjaira
repül: feldult falvakat, kirabolt kin-
csbányákat, legyilkolt népek ezreit kell
ott látnia. Szomoruan kell meggyőződ-
nöd, hogy a pusztítást, a rablást a
keresztény civilizatio zászlóvivő állama,
a büszke, a hatalmas Anglia viszi vég-
hez, mely a legaljasabb emberi szen-
vedélytől — a kapzsiságtól és telhe-
tellen bírvágytól elvakulva orgyilkos
zsvivány módjára tört rá az ártatlan bur
nemzetre.

Ha arra a világrészre tekintesz,
a hol egykor bölcsöd ringott a világ
egyik legóriásibb népfaját találod hal-
lál veszedelmében. A te keresztied
szent jelvényét bitorló összes államok
szövetkeztek, hogy irtó hadjáratot in-
ditsanak a szerencsétlen Khina ellen,
s vad bosszútól lihegve folyik a vé-
rengzés; nem néznek aggot, nőt és
gyermeket, de gyilkolnak a keresztény
katonák mindenkit a ki csak utjokba
akad. Az irtó hadjáratot intéző csá-
szári parancs szerint járnak el: „Nincs
kegyelem, foglyok nem kellenek“ s az
a vadállat, a kinek gyalázatos lelké-
ben ez a szörnyeteg eszme megszüle-
tett: a civilizált Európa legbüszkébb
és leghatalmasabb császára.

Tetőtől-talpig fegyverben szemlél-
heted a keresztény műveltségre olybüszke
európai nemzeteket, melyek lesnek
az alkalomra, mikor gyengül meg a
másik annyira, hogy gyilkos harcvezet-
rátámadva állami létéből, önállóságá-
ból, vagyonából kiforathásák.

Maga a társadalom szörnyűséges képet tár eléd, pár ezer ember millióiban daskálva élvezi a földi jót, a gazdagságot és a hatalom gyönyörűségeit; míg milliók éhes szájjal kiabálva esengenek betevő falatért. Dologtalanul hegyél az egyik, míg arcza véres verejtékével keservesen kinlódik a másik, hogy magát és családját valahogy eltengethesse. Az egész társadalom visszasülyedt régi romlottságába, a tudomány minden új hódítását a szenvedélyek és bűnök ezreinek ocsmánysága követi. Önző anyagi érdekekből meggyilkolja testvér a testvért s a mindennapi élet piaczi zsbivására undorító, fülsiketítő zajjal tünteti eléd a köztünk folyó nyomoruságos kenyérbarczot.

Ha Rómára téved tekinteted, ott látod bibor trónján a te földi helytartódat, a mint átkokat szór az emberiségre, nem bűneiért, hanem azért, mert őt nagyobb pompájától, világi hatalmától megfosztották.

S ha végig tekintesz szent emlékü anyád Mária országán: láthatod azt régi szabadságától megfosztva, idegen érdekek járszalagjára fűzve, láthatod a nyomorgó népet, mely görnyed a ránehező terhek sulya alatt, s láthatod a te méltatlan szolgálói közt a bárány bőrbé bujt farkasokat, a kik gyűlöletet prédikálnak szeretet helyett.

S ha mindezeket végig nézed, szomorú lesz a te karácsonyod is, a miénk is, mert látnod kell, hogy a két évezreddel ezelőtt megváltott emberiség újabb megváltásra szorul, hogy „az emberiség beteg, nagyon beteg” s hogy a te gyógyszered enyhítő hatását nagyon elrontották tudományod kontár doktorai.

Talán el is fordulnál tőlünk ennyi gyalázat, ennyi bűn láttára, de te e napon nem bíralsz, csak szeretsz, a s eretel pedig nem az érdem szerinti szokott osztogatni.

Apró sirhalmok.

A „Debreczen”, eredeti tárczája.

Levegőt az égnek. Sugarat a napnak
Örök jószágoddal te adsz, Istenem;
Az élet forrását te meg nem tagadod,
A mi van körülünk, te mondád: legyen.
Akaró szavadnak, teremő kezvednek
Munkája a fűszál és a rengeteg;
Egy napos poronty és ezer éves nemzet
Általad él s benned földi életet.

Te adsz közös érzést milliók szívébe;
Igy lesz a hon földje maga egy világ;
Magyarok évezre új s szebb ezer évre
A te bölcsességed karján hajlik át
A te bölcsességed az én megnyugvásom,
Mégis, uram olykor bus kétség riaszt:
Megdöbben a szívem bimbóhervadáson
S mit szemem lát, elmém meg nem érti
azt.

Legyen ez a nap, a gyermek Jézus születése napja, a boldog illúsiók ártatlan ideje; de aztán vedd fel ostorodat, ismerd meg azokat, a kik, ha élnél, újra felfeszítenének, vedd ki templomodból a kufárokat „igaz bíró Jézus-Krisztus!”

B. I.

Budapest, decz. 24.

Függetlenségi pártszervekedés.

A függetlenségi 48-as Kossuth-párt mindjárt újév után megkezdte országsszerte a szervezkedését. — Mint nekünk jelentik, a párt működésében főleg a vidéki pártszervezet megerősítésére helyez sulyt és ezért oda törekszik, hogy a vidéken pártköröket alakítson. E célból Zemplén és Somogy megye számos községében lesznek népgyűlések, melyeket újév után, a mikor Kossuth Ferencz visszatér a fővárosba, foguak megtartani.

A kongrua.

Wlassics Gyula vallás és közokt. miniszter rendeletére egymillió koronát utaltak ki az állampénztárból a nem katolikus lelkészek részére, kongruájuk kiegészítése végett, állami segély gyanánt. Az utalványokat elküldötték az egyházi főhatóságokhoz, melyek a pénzt az állampénztárból felveszik és azután a kezükben levő adatok és jegyzékek alapján az egyes lelkészek között kioszták. Körülbelül 4 ezer lelkész folyamodott kongruája kiegészítése végett és ebből talán 100 kérvény nincsen elintézve; a többi kérvényező már megkapják illetményeiket, amely az 1900 évre utólagosan fizetve megilleti őket. Ez alkalommal elkészült a lelkészi állomások törzskönyve. Mert a munkálatok során minden egyes református, ág. ev., g. keleti, román és szerb, zsidó és unitárius lelkészi állomás tényleges jövedelme a belőle leszámítható kiadások és az ezen alapon megállapított kongrua-illetmény egyenként törzskönyvezve lesz ezuttal. Ezután már az utalványozás igen könnyen történik, mert a megbízható, pontos törzskönyvek alapján fogják eszközölni a kongrua-kiegészítő illetmény kiutalványozását. E törzskönyvbe be fogják vezetni esetről-esetre az egyes lelkészi állomásokra vonatkozó változásokat és így minden perezhben a leg-

pontosabb áttekintést lehet szerezni a nem katolikus lelkészi állomások anyagi helyzetére és minden más adataira nézve. Az idén tudvalevőleg 1200 korona erejéig egészítették ki a kongrua. A maximum 1600 koronát tehet, ahogy ez a törvényben meg van állapítva, az évenkénti fokozatos kiegészítéssel együtt.

Osztály gyűlölet.

H.-Szoboszló, decz. 24.

Dicsőségben mult ezer éves történetünkön ha végig lapozunk, ha egyik-másik nagy alakjaink nyilvános szereplését behatóan vizsgáljuk, lelkünk felmelegszik, azokon a tiszta, önzetlen, magasztos eszméken, jellemünk, férfiaságunk, lovagias voltunk, fajunk összes tradícióit látjuk megnyilatkozni egy-egy történelmi alakjainkon, és minél inkább koncentráldódik a tenger idők száma, dicső alakjaik körvonalai annál jobban bontakoznak ki, glóriájuk fénye annál jobban viiágit.

Talán egy végtelen szerencsés reactiója ez a mai kornak.

Talán a mai hegrmoniaira nehezült nyirkos fulasztó köd feltisztul a fényes, meleg sugaraktól, és az a sok utszéli demagog, az a sok pénzben megvett vásári szónok, mint a vakond a nagy fényesség elől szürke odújába menekül.

Minő más világ is ez a mai!

Milyen eszközökkel dolgoznak ma fent is, lent is, micsoda ádáz harc folyik a hatalomért, a létért, és ebben az ádáz túsában mennyi érdemtelen, nagyképűsködő üres fej jut fel magas polezra, mennyi hivatlan kézbe jut vezérszerep, és mennyi igazi nagy tehetség, mennyi rá termetség hull alá.

Ha társadalmunk rétegei között szét tekintünk, ha reflektorunkkal bevilágítunk abba a labirintba, a melyet társadalmi osztálynak nevezünk, és megvilágítunk egy kis részletet belőle, nagyon szomorú kép tárul elénk: A nagy, az erős harcban áll a gyengével, a gyenge minden alkalmat, minden eszközt felhasznál, hogy az erőt meggyengítse, hatalmát megtörje.

Lásd a mi utcánkban még nem is olyan régen

Hahotázott, játszott a gyermek sereg:
Ma már mint madárka a kirabolt fészken
Az elnémult házban csak gyász kesereg.
Mindég harangoznak mindennap temet-

nek,
Csupa kis koporsót visz a gyász szekér:
Csodás erejével anya szeretetnek
Im a halál győztes küzdelemre kél.

Ki érti keservét az édes anyának,
Ha rásujt a végzet: miért szült fiat?
Nézd ennek szívében megkövült a bánat,
Nézd azé sikoltó jajszóval riad.
Néma kin, hangos gyász megroskadva
kérdi,
Bölcsőre miérr hull halotti lepel?
Ki még e világon rá sem is ért élni,
Annyi kicsi szívet mért földelnek el?

Szomorú szívemmel a temetőt járom;
Apró sirhalmokkal tele van fele!
De sok remény porlad ez árkolt határon,
Magyarság fájának de sok levele!
Ez a sok hamvadt szív mind magyarul
verne.

Mind magyarul szólna a sok hült ajak;
Bús kétségre jajdul a haza szerelme,—
Jaj ha számuk egyszer végkép elapad.

Szívemben a kétség imádságban enyhül:
A bölcsők lakóit óvd meg Istenem!
Ne tépd le jövendőnk' a szülő kebelről,
Add, hogy kis koporsó kevesebb legyen.
Tedd okossá nagygyá az anyai gondot,
Hadd nevelje nagyra féltett magzatát;
Te, ki jószágodat e világra ontod,
Tedd erős magyarrá a magyar hazát!

Sajó Sándor.

Ez termi meg az osztály gyűlöletet, ez érlelteti meg bennünk azt a visszás érzést, azt a természet-ellenes igazságtalanságot, hogy a demokratából arisztokrata, az arisztokratából demokrata szeret lenni.

Az iparos, a kis kereskedő, a kishivatalnok majom módjára utánozná az urat, a mágnást, de mivel ezt nem teheti, nincsen módjában, kifejlődik benne az osztályelleni gyűlölet.

Az uri osztály, a mágnás, hamis érzésektől suggerálva, hamis demokrata elveket vall, leszál ósi nemes családjáról véletlenül reá maradt pedesztárlól a nép közzé, de csakhamar megcsapja a szürke hétköznapiság szele, diszes ruhájára ráfreccsen az utca sara, és kiábrándulva ismét vissza kapaszkodik kasztjához.

Az igazi nagy tehetség érvényesüléséhez szerény utakat választ, de az alatt az idő alatt az érdemtelen, a kontár föléje ke-rekedik és az emberi gyarlóságból kifolyólag igyekszik elnyomni ha lehet még esirájában a hivatottat, a tehetségest.

Az osztály gyűlölet, a nép minden régebben ki van ma már fejlődve, sőt az egyes osztályokban magában is grassál az. A kis városi nyárspolgár kataszteri hold számra becsüli polgártársát és megilletődve kapja le kalapját és hajlong, ha 10 holddal több javakat adott neki a véletlen vagy többet tudott az összekapartani mint ő, de viszont szigorúan megköveteli, hogy ötöt is többre becsülje ez, a kinek kevesebb jutott mint neki.

A köz- és magánhivatalnokok tisztelet és becsület mérője nem az állás, nem a rang, hanem a fizetés, a földi javak, a melyeket az után huz. Egy vidéki kis városi X. Y. különösnek találja, ha egy kir. ítélő táblai bírót nem veszi ötöt „hamarabb“ észre, és nem rajta mulik, hogy kérdőre nem vonja azt, paraszt gazdáink megkivánják a „bennülő“-ktől, hogy; bokoljanak nekik, mert ők fizetik stb. szóval igen furesa egy visszás állapot ez a mai és ha az elmondottakról konzekvenziát szűrünk le, tn ultima analizi oda jukadunk ki, hogy mivel már az egyes osztályok is gyűlölik önmagukat, az osztályokat pedig családok a családokat egyének alkotják, saját egyénüknek is ellensége, gyűlölöje fogunk lenni. „Régi dal, régi dal, régi dicsőségről.“

Gerő Dániel.

Színház.

Három előadás.

— Három üres nézőtér. —

Szombat este, vasárnap délután és este a színház nyitva volt, a színészek játszóitak — az üres nézőtérnek. — Közön-ség bizony nem volt. Például szombat este.

Perényi hirtelen rosszul lett s a „Felfordult világ“nak nevezett trágár hülyeség — felfordult — szomorúságára az „A, bér-lőknek — kik szintén szerették volna meg-szemlélni az ujonnan szerződtetett — öt fiakkeres ló szereplését.

A felfordult darab helyett hirtelen T r o u b a d o u r t rántották elő. Gratulálnánk a debreczeni színháznak, ha ők

egy Trobadourt csak úgy hirtelen előrántva előtudnának adni. De az a baj, még hosz-szas előkészület után sem megy egy ilyen nagyszabásu opera kifogástalanul, hát még minden előkészület, betanulás nélkül.

Az azigató úgy hátszik ezuttal nagyot emlékeztetést akart produkálni, megakarta mutatni, milyen kitünő társulata van neki, s milyen híres a zenekara. Ha emlékeztetést akart ezuttal alkotni, elérte, mert ilyen rossz gyenge előadásra a debreczeni színházban nem emlékeznek. Meglátszott a készületlen-ség majd minden szereplőn, a zenekarról pedig jobb hallgatni. A ki ott volt csak bosszankodott.

A történeti hűség kedvéért még azt is ide iktatjuk, hogy a földszinten, bérlőkkel együtt (azok se voltak mindnyájan ott, sokan pedig előadás közben távoztak, elég volt nekik az élvezetből) összesen hatvanhárom voltak.

De ez nem esoda. A repertoir hétről hétre oly érdekes s vonzó (?), hogy csodálko-zunk még ezen a kevés számon is — még kevesebb embernek kellene elmenni a szin-házba. Különben a bérlők is csak azért mennek a színházba, hogy mégis ne dobják ki hasztalanul a pénzüket s hogy — nines más hely, ahova estéknint elmehessenek.

Az érdekes műsor oka annak is, hogy délután szintén üres ház volt.

Este a társulat által megbuktatott ope-rett — Newyork szépe került színre. — A földszinten három páholy — az első eme-leten négy páholy — a második emeleten egy páholy volt elfoglalva (nem számítva ide a színészek s hozzá tartozók által elfoglalt páholyokat) — a földszinti ülőhelyeken pedig 68 ember ült — ezek között — a rendőrség, orvos — s hírlapírók. — Ime ilyen képe volt a nézőtérnek! — Milyen különbség a mult és a jelen év karácsony ünnepek előtti napok között.

Hja! — most a társulat elsőrendű, semmi hiányossága sincs s a műsor össze-állítása az igazgató műizlésére vall: érdekes s vonzó! azért olyan látogatót is a színház.

Az előadás — az — végbement — minden komolyabb baleset nélkül.

L. J.

Komjáthy János és a debreczeni színház.

Említettük már, hogy Komjáthy János itthagya Debreczent. A debreczeni közön-ség betelt már az ő „izléses s művészi re-pertoirjaival“ s most már ott tartunk, hogy a gyenge hiányos társulat s rossz műsor miatt alig néhányán látogatják a debreczeni színházat.

Komjáthy távozásáról szóló hírünket az aradi lapok is megerősítik s most leg-ujabban egy előkelő fővárosi lapban olvas-suk a következőket:

Szinigazgatók kartellje. — Aradi tudósítók egy érdekes kartellről értesít bennünket. Az hírlík ugyanis, hogy Lesz-kay András, Szendrey Mihály és Komjáthy János a következő megállapodásra jutottak volna: Szendrey Mihály jelenlegi kassai igazgató A r a d é r t p á l y á z n a, Kom-játhy János K a s s á t ó h a j t a n á, Leszkay András pedig D e b r e c z e n b e v o n u l n a b e. A terv mindenestre érdekes, csakhogy kivitele az illető váro-sok színügyi bizottságán mulik.

Reméljük, hogy ezuttal a debreczeni színházbizottság nem fog akadályt gördíteni

Komjáthy utja elé, hogy itt hagyja Deb-reczent.

Uj pályázó a debreczeni színházért.

A debreczeni színházra Zilahy Gyula és Tapolczay Dezső mellett, mint értesülünk, még egy uj pályázó lesz. Debreczenért fog még pályázni Bölöny Dezső a kolozsvári színház intendánsa.

A földesi rablógyilkost elfogták.

— Saját tudósítónktól. —

Földes, dec. 24.

Már beszámoltunk arról a kegyet-len gyilkosságról, amely a mult szom-baton történt Földesen. Megirtuk, hogy Antos Mogyoróssy Gábornét e hó 19-én meggyilkolták és 15 korona kézpénzét elrabolták.

Mindenki azt hitte, hogy a jómó-du öreg asszony rablógyilkosságnak esett áldozatul, azonban, mint tudó-sítónk ma velünk közli az öregasszonyt **saját fia gyilkolta meg.**

Az elvetemedett gazember, akit elbolondított egy falujabeli asszony, két revolver lövéssel ölte meg az anyját, ki meg akarta akadályozni azt, hogy szive választottjává lehessen.

És a ledér asszony iránt érzett szerelme erősebb volt benne, mint a gyermeki szeretet, orozva, előre kiszá-mítva ráesett az édes szülő anyjára és megölte.

Hogy aztán rablógyilkosságnak nézzék az esetet, felforgatta a házban levő szekrényeket és az ott talált 15 koronát elvitte,

Azonban nem sikerült megmenne, kednie, B a l l á c s József, püspök-lakányi csendőrőrmester erélyes nyo-mozása kiderítette és ma már ugy a gazficzkó, mint a felbujtója a debre-reczeni kir ügyészségi fogházban ülnek.

Kiküldött tudósítónk az eset részleteiről a következőkben számol be:

A gyilkosság.

F. hó 19-én szerdán este 7 óra-kor hire terjedt, a faluban, hogy Antos Mogyoróssy Gábornét, jómódu gazda-asszonyt meggyilkolva találták házában. Két revolver lövés helye látszott rajta: egy elől az orránál, és egy hátulnyak-szírtén. A szekrények mind felforgatva és a kéznél levő 15 korona kézpénz eltűnt. Rögtön jelentést tettek a püspök-lakányi járásbírósnál, a honnan I l l é s járásbíró, B a l l á c s József csendőrőrmester és Körmendy Elek csendőrkaplárt küldték ki a vizsgálat megkezdésére. A meggyilkolt asszonyt Dr Isoó János, debreczeni törvényszéki orvos felbonczolta és eltemették. A koporsó után zokogva ment az özvegyen maradt férj és két árván maradt legény fia. Senki sem

sejtette még, hogy a ki legjobban zokogott a meggyilkolt fiatalabb — 26 éves — fia volt, egy elvetemedett gyilkos.

A vizsgálat. — A gyanu.

A szörnyű gyilkosságban a vizsgálat fonalát Ballács József, püspök-ladányi őrmester vette a kezébe és az ő erélyes és mindent kutató eljárásának köszönhető, hogy a gyilkos ma már fogva van. Első sorban a családtagokat hallgatta ki, azonban azok közül mindenik — úgy az apa, mint a két fiu — igazolták, hogy este 6—7 óra között, a mikor állítólag a gyilkosság történt, nem voltak odahaza.

A meggyilkolt fiatalabb fia Antos Gyula ebben az időben menyasszonyánál: Domokos Rózánál volt.

Ekkor a községben folytatta tovább Balázs a nyomozást, el is fogott 4—5 gyanus embert, de mindenik tudta igazolni alibi-jét. Ekkor kezdett az őrmester az után puhatolódzni, hogy ki vett a hét folyamán Földesen revolvért és töltényt. Így jött rá, hogy Antos Gyula, a meggyilkolt öreg asszony fia Csillag lakatostól egy 9 milliméteres revolvért, egy másik kereskedőtől pedig 6 drb. töltényt vásárolt.

„Én öltem meg anyámat.“

Ballács őrmester szombat este ismét maga elé vezette Antos Gyulát, ki azonban konokul tagadt. Mikor azonban az őrmester megmondta neki, hogy tudják, hogy revolvért vásárolt, a gonosztevő megtört és bevallotta tettét:

— „Igen én öltem meg anyámat!“
Hozzassák elő Katona Ágnest, bevallók mindent!

Katona Ágnes.

Elővezették Katona Ágnest, a ki szintén Földesen lakó fiatal özvegy asszony és a kivel, mint az egész falu tudta, sokáig viszonya volt a gyilkosnak. Az anya ellenezte fiának ezzel a ledér asszonnyal való házasságát és azt szerette volna, ha Domokos Rózát veszi el.

A fiu látszólag bele is egyezett ebbe, el is jegyezte magát Domokos Rózával, de szíve nem tudott szakítani szeretőjével és a viszony fenn állott közöttük tovább.

„Ezért az asszonyért tettem.“

Mikor Katona Ágnes belépett a laktanya azon szobájába, ahol Antos Gyulát kihallgatták, a gyilkos felugrott helyéből és felkiáltott:

— Őrmester ur, ezért az asszonyért öltem meg anyámat!

Katona Ágnes meglepve állott meg

az ajtóban, de mivel látta, hogy hiába minden tagadás, már el van árulva, bevallott mindent.

A gyilkos és szeretőjének vallomása.

Antos Gyula bevallotta, hogy ölte meg anyját a Katona Ágnes rábeszélésére. Az anyja nem akart beleegyezni a házasságba, a ledér asszony azonban úgy elbolondította a fiu fejét, hogy az nem tudott szabadulni tőle.

Régen zaklatta már Katona Ágnes, hogy: öld meg az anyádat, addig nem lehetünk egymáséi, míg ő él.

A fiu sokáig vonakodott, de végre az asszony rábeszélése, bolondítása hatott és f. hó 15-én, mikor utoljára találkoztak, a fiu a sok rábeszélésre megígérte, hogy megöli anyját.

A gyilkosság.

Másnap revolvért vett és várta a kellő alkalmat, hogy megölhesse az édes anyját. Szerdán délután 5 órakor azatyja és bátyja elmentek hazulról és ő is elment a menyasszonyához. Ekkor érlelődött meg benne, hogy most végrehajtsa a véres tettet. Ujból hazament, bekopogtatott az ajtón, anyja kinyitotta, mire ő a kezében levő revolverrel rálőtt az anyjára.

A lövés előlrol találta az öreg asszonyt, az orránál bement a golyó és a fején hátul benn akadt. Az elvetemedett, lelketlen fiu ekkor a földön fekvő asszonyhoz ment és hogy biztosabb legyen a halál hátulról még egyszer nyakszirten lőtte. Mindkét golyó megakadt a koponyában. Ekkor nekiesett a szekrényeknek és 15 koronát zsebetett.

Mikor ki akart menni, az ajtót nem tudta ki nyitni, mert az anyja holtteste előtte feküdt, felemelte és odébb lökte az utból a kihült anyai testet és futott vissza menyasszonyához. A pénzt és a revolvért ott elrejtette egy szalmakazálba és aztán bement Domokos Rózához és nyugodtan megvacsorázott. Ott ült, míg érte nem jöttek, hogy megölték az anyját. Jajveszékelve futott haza és sirva borult a holttetemre.

S míg szemeiből facsarta a könnyeket, szíve titokban örömtől duzzadt, hogy most már nem áll utjában senki, szabadon lehet azé, a ki elbolondította fejét.

Katona Ágnes végig hallgatta a vallomást és megtörve erősítette meg a gyilkos vallomását, hogy ő bujtatta fel az anyagyilkosságra.

A gyilkos bucsuja.

A gyilkos fiut, valamint felbújtó szeretőjét vasra verték és bekísérték a debreczeni kir. ügyészégi fogházba. Mielőtt elindultak volna vele, Ballács

őrmester — kinek oroslánrésze van a tettes felderítésében — megkérdezte tőle, nem óhajt e bucsuzni valakitől.

— Nem, — felelt a gaz anya gyilkos.

— Menyasszonyától sem?

Attól sem, nem szerettem soha, nem is akarom látni! — felelt és bucsu nélkül vált meg falujától, a hová valószínűleg nem is kerül többé vissza, mert kötél vár rá.

De mégis egytől elbucsuzott: Katona Ágnestől, bucsut vett és azután lánczra verve, erős fedezet alatt bekísérték őket külön-külön a debreczeni kir. ügyészégi fogházába.

A népkonyha megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz. 24.

Nemcsak az éhezőkkel, nyomorgókkal teszünk jót, mikor kenyeret adunk nekik, hanem nagy szolgálatot teszünk vele a társadalomnak is. Ha az az éhező, didergő szegény tudja, hogy az ő nyomoruságos sorát is szíven viseli a társadalom s nem hagyják éhen elpusztulni; akkor az a munkanélkül nyomorgó szegény sem fogja lopásra adni a fejét, hogy a mindennapi betevő falatját összelopkodja.

Tegnap nyílt meg a jótékony nőgyelet népkonyhája. Bizony már nagyon ideje volt. Reménykedve, kétségbeesetten várta ezt a napot sok, nagyon sok szegény ember, aki éhezve, dideregve gondolt arra, hogy talán a karácsony is elérkezik sők akkor is, a szeretet ünnepén koplalni és dideregni fognak. Az izraelita nőgyelet már egy hónappal ezelőtt megnyitotta a népkonyháját.

Ideje volt. Alig várta már az a sok éhező szegény ember. Hadd szálljon több áldás mint panasz az ég felé, ha majd ránk borul az ünnepélyes karácsony est!

Talán 35—40 szegény ember — tulajdonképpeni része gyermek — gyült össze a népkonyha két tágas, meleg képező szobájában. Megható volt látni, mily mohón látott neki az a sok szegény kiéhezett gyermek a párolgó, izletes gulyás husnak. A jótett jutalma ott égett annak a szegény éhezőnek a szemében, amint hatalmas étvágygyal neki látott a rég nélkülözött jó meleg ételnek.

Déli 12 órakor nyitotta meg a város nevében Oláh Károly tanácsnok a népkonyhát. Lelkes szavára Veress Lászlóné sz. Szathmáry Teréz a nőgyelet elnöke vállaszolt.

Az ünnepélyes megnyitáson a jótékony nőgyelet tagjai közül számosan jelentek meg. Jelen voltak: Komlóssy Arthurné, Konecz Ákosné, Husiray Béláné, Nagy Ferenczné, Szabó Kálmánné, Fráter őrnagyné, Szücs Kálmánné, Györfly Józsefné s Orosz Sándorné, Oláh Károly, Lestyán Adorján, Steinacker Sándor, Nagy Ferencz, Szenes Kálmán, Pápay János, Vetéssy Béla, Barcza Barna és még számosan.

NAPI HIREK.**Karácsony előtt.**

Csak egy nap és itt van Szent Karácsony ünnepe. A keresztyén világnak ez a legszebb és legpoétikusabb ünnepe volt mindenha. Minden népek különös fényvel ünneplik meg ezt a nevezetes eseményt jelképező ünnepet.

Ma este minden házban felragyognak a karácsonyfák apró gyertyái, ezek a gyönyörűséges apró tüzek, a melyeknek fénye melegebb, sugárzóbb, mint minden tűz. Hatalmasak a ragyogásuk, mint a tudós fáklyája, s szebb, mint a dicsőség ragyogása.

E karácsonyfa gyertyáinak fénve halhatatlan. Azok örök vigasztalásul égnek azok számára, a kik félnek, hogy kihül a szívéből a szeretet, a hit érzése, a szépek, a jónak, a nemesnek törekvése.

Karácsony ünnepe örök menedék lesz az emberek idealizmusának.

A hit és a szeretet élni fognak mindörökké, valamig a gyermekek lesznek e világon, a kiknek kedvéért mi is boldogan és naivul tudunk örülni a karácsonyfának s az ő örömeiben a mi szívünk is megfiatalodik és boldog gyermekké lesz.

Karácsony ünnepén a gyermekek a nagyok, a vének tanítói. Tőlük tanulunk meg örülni.

Karácsony ünnepének varázsa győzedelmeskedik az idők szellemén. Sugarai áttörnek a ködön, a mely a jelenben rá akar borulni. Az ünnepi harangszó ma is áhitatra készít, az angyalénekeket nem nyomja el a modern élet zaja. Halljuk azt most is, mint azelőtt hallottuk és hallani fogjuk mindenha, míg a keresztyén világ áll és — gyermekek lesznek a világon

Istentiszteletek.

A karácsonyi ünnepi istentiszteletek az ev. ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg:

Ünnep első napján.

D é l e l ő t t :

Nagytemplomban: Mitrovics Gyula lelk. Kistemplomban: Kiss Albert lelk. Újtemplomban: Kovács Zsigmond s. lelk. Ispótytemplomban: K. Tóth Kálmán lelk. Szegényházban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

D é l u t á n.

Nagytemplomban: Kiss Tamás esk. fel. Kistemplomban: Csighy Andor senior. Újtemplomban: Baráth Imre theológus. Ispótytemplomban: Balogh Gyula esk. fel.

Ünnep második napján.

D é l e l ő t t.

Nagytemplomban: Csighy Andor senior. Kistemplomban: Kiss Tamás esk. fel. Újtemplomban: Balogh Gyula esk. fel. Ispótytemplomban: Baráth Imre hittanhallgató.

D é l u t á n

Nagytemplomban: Balogh Gyula esk. fel.

Kistemplomban: Baráth Imre hittanhallgató. Újtemplomban: Csighy Andor senior. Ispótytemplomban: Kiss Tamás esk. fel.

Debreczen városa és szegényei.

Szent karácsony ünnepe itt van. Ünnep ez gazdagnak, szegénynek egyaránt. A módosabb másképp, nagyobb pompával, a szegény pedig egyszerűen, de mégis megüli a szeretet ünnepét. A szegények közt is azonban nagyon, de nagyon sok van, még a szegénynél is szegényebb, mert nincs meg neki az a néhány fillérje sem, mi a karácsonyi kalácsra szükséges. Debreczenben is sokra megy ezeknek a szegényeknek a száma. A gazdag, a nemes város gondoskodott ezekről minden karácsony ünnepkor. A szegények azt hitték — most is úgy lesz, a város ezuttal is megsegíti őket pár krajczárral — egy-két koronával. Fel is mentek a városházára. Ott áldogáltak szombaton mintegy hatvanan a polgármester szobája előtt, várva azt a pár krajczárt, vártak is szegények türelmesen — de hiába. Délben egyszerűen elkergették őket: nincs pénz — mehetnek — nem kapnak semmit. A gazdag Debreczen városának mindenre jut, — van pénz bérházakat építeni, fizetéseket emelni, hiábavaló költségeket eszközölni — de 200 korona nem jut abból a rengeteg jövedelemből s a magas pótdoból — hogy 60—70 szegény szűkölködött boldogá tegyenek s ez mind a debreczeni városházán történik — dicsőségére Debreczen városának s e város nemes tanácsának.

Automobil közlekedés Debreczen—Nagyvárad között.

A terv — ezuttal ugylátszik — csak terv marad, keresztül vihető aligha lesz s nem találjuk értelmét sem, hogy ne maradjon terv. Létesíteni akarunk automobil közlekedést Debreczen—Várad között. Bárdy József egy osztrák automobil-gyár képviselőjében akarja ezt a közlekedést létesíteni és pedig r. t. alapon. Értekezletet is tartottak már ez ügyben Váradon s tegnap a polgármester elnöklésével Debreczenben. Az értekezleten nem volt nagy lelkesedés — elvben kimondták, hogy szűkebb körű bizottságot küldenek ki a kérdés tanulmányozására végett s hisszük, a bizottság veeredményében is be fogja látni, hogy vannak a városra nézve sokkal fontosabb közgazdasági vállalatok — melyeknek realitása valószínűbb mint a tervezett automobil közlekedés. Ha a vállalat csakugyan olyan jövedelmező, mintahogy azt Bárdy dr. papiroson kimutatta, miért nem létesíti maga a gyár, miért kell arra pénzt szerezni Debreczenben és Nagyváradon. Gondoskodjék a gyár, hogy más uton adja el gépeit.

Új hangversenyterem Debreczenben.

A „Magyarság“ cz. fővárosi napilapban olvassuk a következő meglepő sorokat:

Új hangversenyterem Debreczenben. Debreczen felől jól eső hírt olvasunk. A sokáig maradiságáról híres czivis város napnap után szép jeleit adja annak, hogy a korral és kulturával szép lépést tart. — Most emelt például külön

zeneépületet, a melynek díszes hangversenytermét a Zenekedvelők Köre Beethoven születésnapjánavatta fel. A nagy kontigenst értelmiség színe-java ott volt a helyi ünnepen és gyönyörködött a művészileg előadott Beethoven- és Rubinsteintriókban (előadták Berger Mórné, Márton és Kövy.) Különösen ünnepelték az operánktól vendégül hívott Berts Mimi kisasszony szép hanganyagát és kiváló izlési előadását, megindító volt, hogy éppen azzal az áriával lépett fel, a melylyel a „Tannhäuser“ hangversenycsarnokát a herceglány üdvözli. Ugyancsak szép sikere volt Pávelkó Jolán zongoratanárnőnek és zeneszerzőnek is.

Nem tudjuk, ki értesítette fővárosi laptársunkat, de bárki is volt, vagy nem ösmeri a mi viszonyainkat, vagy pedig felültette laptársunkat. Debreczenben ezuttal nem volt semmiféle felszentelés. Az a példaul felhozott zeneépület már évek óta megvan s hangversenytermében a mindon évben szokásos filharmonikus hangversenyt tartottak ezuttal is. — Mégis szép azért a „Magyarság“-tól, hogy elősmeri a czivis város előrehaladását — még a kultúra terén is.

A kik rablót látnak egymásban.

Nyugodtan pálinkázott ma hajnalban a vasúti állomás III. osztályu várótermében Zsigmond József népzeneész, míg a szemközti lóczán néhány asztalos segéd ásitolt. Néhány percig merően nézte — Székely József — az egyik segéd az idogáló cigányt, majd hirtelen felugrott s megragadta vállainál a megriadt muzsikust. Megvan a hurkos! — kiáltotta. A cigány első meglepetésében egy széklet menesztett az asztalos segéd felé, majd segítségért kezdett kiabálni. Hatalmas népcsőddület támadt a két ember körül. Az általános zürzavart növelte még az is, hogy a többiek is belegeledtek a verekedésbe, s dulakodás közben Kráff József asztalossegéd zsebéből kiesett egy töltetlen revolver. Ekkor erre támadtak rá, azt vélvén, hogy Kráff a rég keresett rabló. Nemsokára rendőrök is kerültek elő, s kik szétválasztották a verekedőket s felkísérték őket a rendőrségre.

Meghívó.

A debreczeni hentes és mészáros ifjak 1901. év január hó 26-án, szombaton, az „Arany Bika“ szálloda dísztermében zártkörű bált rendeznek. Belépti-díj: személy-jegy 2 korona. Család-jegy (4 személyre) 6 korona. Páholy-jegy 8 korona. Páholyba lépőknek nem kell személy-jegyet váltani. Zenesz: Rácz Károly és fia zenekara. Jegyek előre válthatók: Debreczeni Lajos, Megyaszay Sándor, Nagy Lajos urak üzletében. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogadjunk és hírlapilag nyugtázzunk.

Jövöheti bünygyi lőtárgyalások.

Dec. 27-én:

Kováts Gáborné ellen, gond. okoz. emberölés vétségért. Csikos Eszter ellen, gyermekölés büntette. Timási József ellen lopásbüntette. Bartók János ellen, zsarolás vétsége. Szatmári Lukács ellen, s. t. sértés büntette. Jenei Gábor ellen, orgazd. büntette. Bakos Lajos s társa ellen, lopás büntette.

December hó 28-án Pénteken Kelemen Julánna ellen, lopás büntette. János Miklós s társa ellen, királysertés vétségei id. Tóth Ferenc ellen u. az Virág. Szabados, István ellen, összbüntetés. Ugyanaz nap még ítélet hirdetések.

Házalókereskedők törzkönyve.

A kereskedelmi minister figyelemmel akarja a kisérni a házalókereskedelem viszonyait és körrendeletileg meghagyta, hogy a törvényhatóságok területükön levő házalókereskedőkről törzkönyvet vezessenek.

Hatvan fillérért a halálba.

Szomorú eset történt tegnap este Hernalsban. Steinwurm József 20 éves kocsist egy ember át akart adni a rendőrnek, mert Steinwurm 60 fillérjét eltulajdonította. A kocsis futni kezdett a rendőr elől s mikor az utca népe üldözni kezdte, felszaladt a közelben levő lakására, a 3. emeletre s onnan levetette magát. — A szerencsétlen ember súlyos agyrázkódást szenvedett s haldokolva vitték a kórházba.

Tisztelettel kívánom értesíteni a czimbalmot tanulni öhajjokat, hogy ez idényben is elfogadok **czimbalom tanulókat kezdettől művészi fokig**, tetszés szerint, ugyszintén a legalaposabb **czimbalom hangolásokat** elfogadom. Lakásom: **Széchenyi-utca 8. sz.** Ertekezhetni déli tizenkét óra után mindennap. Teljes tisztelettel **Vad István.**

* **Eredeti számla szerint gyári árban** kaphatók míg a készlet tart, remek szép dohányzó asztalok, asztalra dohányzó készülékek, sakkasztalok, dominók és sakk játékok Schwartz Dániel dohányzó eszköz különlegességi üzletében.

Városi színház.

Holnap decz. 25-én két előadás,
d. u. 3 órakor félhelyárral

Sulamith.

Goldfaden dalműve, 4 felvonásban.

Este fél 8 órakor

A toloncz.

Színmű 4 felvonásban, írta: Tóth Ede.

Nyilt-tér.

A WILHELM-féle
antiarthrikus antirheumatikus
Vértisztító thea

2 koronás csomagokban minden
gyógyszertárban kapható. (3)

Dr. J. G. POPP-féle
ANATHERIN

cs és kir. udvari fogorvos **Bécs**, 13/6. Csak akkor valódi, ha a kék címkén francia arany nyomásban czégem látható.

Kapható Debreczenben **Tóth Béla** és **Mihalovits István** gyógyszerárban, továbbá a legtöbb gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.

Az 1900-ban Párisban tartott nemzetközi orvosi congressuson az Anatherin a száj és fogak ápolására általános használatra ajánlott. Ez alkalommal kimutattott hogy az eddig használt szájvizetek többnyire savtartalmuk és ezáltal szájnyálkártya gyuladást okoznak. 5.

Kardos László**Kossuth-utca.**

A kézműipar remek készítményeivel gazdagon berendezett raktárai megtekintésére hívja meg a n. é. közönséget.

Különlegességek:

gyapju és selyemszoknyák, gyapju és csipkefüggönyök

Színes szelű és fehér zsebkendők,

kávé terítékek,

ajóros atlasz étkezészetek,

bárony himzett asztalterítők

és mint újdonság

zongoraterítők.

Karácsonyra**és ujévre**

nem létezik alkalmasabb ajándék,
mint egy

jól sikerült arczkép.

Németi J.

fényképész műterme DEBRECZEN,
főpiac 42. Biedermann palota.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december hó folyamán a raktáron levő

Női ruhaszöveteket

színes selymeket mosó velleket, atlasz satin és batisztokat, haraszt kendőket,

valamint

szőnyeget, függönyöket

tetemesen leszállított áron árusítjuk el.

Szabó Lajos Fiai

DEBRECZEN, Rózsátér.

7 méter egy ruhának való női divatszövet 1 frt 75 kr.

A legszebb és leghasznosabb
karácsonyi és ujévi ajándék
egy jó

varrógép

mely egy családi, mint ipari használatra kényelmes részletfizetésre is a legelőnyösebben csak

Schweitzer Testvérek

gyári raktárból szerezhetők be. A gépek kezelése és a műhiányos betájtására szakképzett személyzetünk által díjmentes oktatást adunk.

Főraktár:

DEBRECZEN,

piac-u. a megyeházzal szemben.

Árjegyzéket ingyen s bérmentve küldünk

CSERFÁ

fiatal, 60 hold, eladó, Magyaroson Aba pusztá Balkány község, Szabolcs megyében, közel Debreczen, Nyiregyháza, Téglás, Hadház vasuti állomásokhoz.

Értesítés nyerhető Budapesten **Végess Gyuláné** urnőnél VI. Bajza-u. 6. A.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kölszerész **BUDAPEST**

Vil. Erzsébet-körút 50 sz. Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját találmányu m. kir. szabadalmazott Polgár féle

SÉRVKÖTŐ

baskötő, göresér elleni gummi harisnya, orthopaedia-készülékek, műlábak és kezek stb. Valódi francia különlegességek F. Berguerand fiú párisi gyárból.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

John-féle szab. kémény toldó.

Minden kéményt megjavít.
Nincs többé füst.

Egyedüli elárúsítás és raktár:

Lukács Vilmosnál

DEBRECZEN, Hatvan-utca 5.

Ugyanitt minden az építkezés szakba vágó cikkek kaphatók.

A lédeci portlandcement-gyárak raktára.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

Legjutányosabb árban saját készítményű **férfi és fiu ruhák Grünfeld Adolfnál** kaphatók.

Ki akar? rendkívül olcsón karácsonyi és újévi bevásárlást tenni, az forduljon **Székely Jenő és Társa** céghez főtér, Hungária kávéház mellett, hol mindennemű cipők, kalapok, ingek, esernyők, törülközők, Blousok stb. még eddig halatlán olcsón kaphatók. **Gallérok** darabja 10 kr.

Legszebb ajándéktárgyak arany- és ezüstneműekben olcsó árakban kaphatók karácsony és újévre **Blau Lipót és Fiai** utóda ékszerésznél Debreczenben, a főtözsde mellett.

Butorok a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legzolidabb kivitelben csakis **Killer Ede**

butorgyáros, es. és kir. udvari szállítónál Debreczen, főpiacz a főtözsdevel szemben kaphatók. Kiténtve 1896. Milenniumi kiállításon, hol egy a legszerényebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltetnek.

Általában legszébb és legjobb, hogy a ismerve, el van **Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák** a legnagyobb választékban az országban a legrégebbi cégénél **Neumann M.-nél**

Debreczen, a főpostával szemben kaphatók.

Karácsonyi és újévi ajándéku legjobb, legolcsóbb órák, ékszerek jótállással **Kurián Gyula** órásnál DEBRECZEN, Piacz-u. 42. Biedermann-palota. **Órajavítások** olcsóbban mint bárhol egy évi jótállással.

Melyik a legjobb szépitőszert? **MOLLITERGIN,**

mely puhává, fehérré, üdévé teszi az arc és kéz bőrét, nem zsíroz s teljesen ártalmatlan. Hatása meglepő gyors. Egy üveg ára 1 kor. Kapható **Mihalovits I.** a „Kigyó”-hoz ez. gyógyszer-tárában Debreczenben.

Csakis hazai ipar! **Saját gyártmányu** női, férfi és gyermek-czipők,

Az összes raktáron lévő czipők saját műhelyemben személyes felügyeletem alatt készülnek. — Mérték szerinti megrendelések gyorsan és jutányosan.

Nemes Gábor a városházával szemben.

Hölgyeknek karácsonyi ajándéku divatos női kalapok mélyen leszállított árak mellett **REINER FLÓRA UTÓDA**

női kalap divatáru üzletében **Kossuth-utca.**

Varrógép vásárlók figyelmébe! **Üzletváltozás miatt rendkívül olcsó árak.** Singer szerkezetű varrógép ezelőtt 50 frt, most 30 frt, Singer szerkezetű karikahajós ezelőtt 90 frt, most 50 frt, szivarkahajós ezelőtt 80 frt, most 45 frt. — 5 évi jótállás. Kizárólag csakis

Deutsch Ede

eredeti amerikai varrógép- és kerékpár gyári raktárában **Debreczen, Piacz-u. 73. szám.**

Debreczen legnagyobb czipő, kalap és uri-divat áruháza. **Révész Zsigmond**

városi uj bérházban, **Mendelovits tőzsdéje** mellett. Ajánlja dusan felszerelt raktárát lehető legolcsóbb árban, mely karácsonyi és újévi ajándéknak is alkalmas.

Karácsonyi ajándéku különféle kendők, Barchetek, Schalok, ruhák s egyéb cikkek olcsó árban beszerezhetők **Vágó Andor Utóda** özégnél **Debreczen, FÖTÉR.**

A legszebb női felöltők, blouzok, női kalapok, **báli belépők** a „Párisi Divat” áruházban bámulatos olcsó árban beszerezhetők.

Olcsó árak. **Boros Testvérek** női divat, vászon, pipere cikkek és női kézimunkák áruháza **Debreczen, Kossuth-utca 6. szám.** **Alkalmas ajándéktárgyak** a legolcsóbbtól a legfinomabb divatkülönlegességekig. Alkalmi vétel: Divatos szép színű selymek díszeknek blousokra, estélyi és utcai ruhákra. Megrendelésre divatos ruhák. **Olcsó árak!**

A „DEBRECZEN” KARÁCSONYFÁJA.

A mi karácsonunk.

— Feleségemhez. —

Irta: **Könyves Tóth Kálmán.**

Elhallgatom, a mint merengve nézlek,
Multadnak édes, bus emlékeid.
Szemébe néztél annyiszor a vésznek,
Hármas pajzsod: „Szeretet, Béke, Hit.”
Órangyala voltál nagy szenvedőknek,
Ápolta őket jóságos kezed,
Fönséges áldozat! a gyöngye nőnek
Biztatni kedvesét, ki elveszett.

S mi várt ezért reád? szomoru évek,
Sokónk részéről durva bánatalom,
De állsz szilárdan, ha csapások érnek,
Aczélezott a gyász s mély fájdalom.
Tisztán ragyogva mint a nap sugára,
Gyémánt szived nem zuzta szét viszály,
Védőszárnyát feléd az Ur kitárja;
Kisér, vezet, hogy biztos partra szállj!

Hozzám csatolta sorsodat a végzet,
Két szenvedő szive így egyesül.
Gyógyul a seb, habár sajogva vérzett,
S nem bujdosunk busongva özvegyül,
Pezseg a munkakedv, mulik a bánat,
Kopár vidék édes szép kertje lett,
Bus éjre új élet koránya támadt,
S a bánatos but, könnyet effeled.

Dicső, magasztos a te hivatásod,
Törölve könnyet, simítasz redőt.
Ti szelid nők! így lesztek jó királyok,
S mi hódolunk e korona előtt,
Igy lettél te is napja életemnek,
Elűzve sötét, zordon éjszakát,
S az, kit a gondok majdnem eltemettek
Boldog jelennek érte hajnalát.

Áldás reád! gyöngéd kezéd s kedélyed
Csodás varázsa szinte megigéz.
Igy vándorolva kézenfogva véled,
Nem félhetünk, ha dulna bármi vész.
Az Ur felruházott tündéri erővel,
Mely sivatagon is forrást fakaszt,
S ott, hol tövis burjánza; rózsza nő fel;
Rideg télből alkotsz kies tavaszt.

Karácson-émlékül e dalba szöve
Fogadd imám, mely szivemből ered;
Nézzünk ma el kis bethlemi mezőre,
Békét zeng ott vidám angyalsereg,
Ám a békét, a mely ma száll e földre,
Oszd meg velem, én édes hitvesem!
Vágyam, kívánságom ekkor betöltve;
Szébb ünnepet nem ülhet senki sem.

Vörösmarty Mihály hitvallása.

Irta: **dr. Ferenczy Gyula.**

A lefolyt országos ünnepélyek szóno-
kai és szereplői kimerítően foglalkoztak a
nagyköltő életviszonyainak, költeményeinek,
és írói hatásának méltatásával.

Hogy dicsbeszédük főleg a Szózat író-
jának szólottak ezt meglehet érteni.

Hogy egy esetben a költő királyt, mint
Király költőt és loyális hazafit ünnepelték,
még azt is el lehet nézni. A vértesi vadász
híres király köszöntője: „addig éljen míg a
honnak él” nem olyan, hogy ellene a leg-
kuruczabb magyarság szempontlából is ki-
fogást tehetnénk.

Az ellen azonban, hogy a Vörösmarty
ünnepélyeken bizonyos felekezeti körök jó-
formán a költő matriculájáért lelkesedtek s
hogy az egész országos mozgalman valami
tüntetészerű irányzatosság csillant meg, már
mélyen szomorkodnunk kell.

Hogyan? hát a nagy költőt nem felsé-
ges nagy alkotásai, nem tiszta magyar szel-
leme, mindent egyesítő hazafisága tette előt-
tünk ünnepeltté, hanem egyedül az ő fele-
kezeti vallása és katolikus születése?

Ez a felfogás méltatlan a költőhöz, aki
az összes magyar népnek dalolt, énekelt,
és méltatlan mihozzánk is, kik egyformán a
magunkénak ismerjük őt.

Vörösmarty a maga idejében azért
élt, azért dalolt és azért halt meg, hogy a
vallásilag, fajlag, politikailag szétszaggatott
magyarságot a haza oltára körül egyesítse.
Egy új felséges hitvallást hirdetett és ala-
pított meg kortársai között, olyat, a melyet
előtte kevesen, vagy csak senkisé. A ha-
zaszeretet vallásának volt a hirdetője, annak
a szent gerjedelemnek, melyről Kölcsey
az új magyar nemzeti állam e nagy Keresztelő
Jánosa olyan megrázóan és olyan kétségbe-
esetten énekelt; azoknak az eszméknek és
elveknek, melyeknek apostolai Szechenyi és
Kossuth lettek; annak a hitvallásnak, mely-
nek tartalmát a szabadság, egyenlőség és
testvériség igéi képezik s a mely fájdalom,
ma sines megvalósulva közöttünk teljesen.

A magyarság egén újra fellegek gyü-
lekeznek s a fellegekből fenyegető villámok
cizikáznak alá. Felkelt sorainkban a viszá-
kodás ördöge. Meghomályosította a szabad-
ság és hazaszeretet lángját s a magyar
haza szent testét faji, osztály és felekezeti
önző érdekek szerint készült feldarabolni. S
nem hiányoznak olyan társadalmi és poli-
tikai alakulások sem, a melyek a nép, haza
és a fejedelem nevével ajkaikon nem ezek-
nek és nem ezekért, hanem ezekből akar-
nának megélni. Gyülölettel égő lelkek, a
kik a szeretet és békességet vallását átokká
és kárhózzá tennék. Sötétség férfiai,
kik az emberi haladást megoltani és száza-

dokkal visszatartani szeretnék. Vakmerő
Heroszorátusok, a kik felgyújtják az
egységes magyarság béke templomát.

A Vörösmarty szelleme azonban min-
denütt utjokban áll. A költő hitvallásának
az országos ünnepélyek alkalmából meg-
újult emléke ma is megválthat bennünket.

És épen ez az ok és alkalom arra,
hogy Vörösmarty hitvallásával általában val-
lások egyéniségével foglalkozzam.

Vörösmarty a róm. kath. vallásban
született. Ősei protestánsok voltak s ő
maga is protestáns nőt vett el feleségül.
Édes apja erős magyar szellemű férfi, ki
a magyar földet munkálta, annak minden
rögét szerette. Édes anyja buzgó vallásos nő,
a kinek erényei azonban nem annyira a fele-
kezeti buzgóságban, mint a szeretet és a
jótékonyágban nyilatkoztak, kinek házába
a szegény gyakran beköszöntött, de soha-
sem ment el sem megbántott lélekkel, sem
üres kezekkel;

A szegény, kit Isten küldött,

Ide gyakran beköszöntött,

És azért, mit innen elvitt,

Lelkében nem tört meg a hit:

Nem hideg pénz, hideg arczok,

Eleség volt az ajándok;”

(V. M. összes munkái. Szegény assz. könyve.)

Ki szegény sorsra jutva is, híven
gyakorolta a jobb időkbe illő adakozási
erényt még akkor is, ha maga szükségét
szenvedett miatta:

„Jobb időkből rossz szokása,

Hogy a könnyeket ne lássa,

Megfelezi kis kamráját,

S maga gyakran szükségét lát.”

(U. O.)

A ki a pusztá-nyéki s így valószínűleg
református és imakönyvért bekopogtató Sári
néivel még ezt az utolsó kedves jószágát is
meg felezte.

Ha hozzá vesszük mindezekhez, hogy
P.-Nyék kálvinista falu, tehát a tisztartó
eselésége is más valláshoz tartozott; meg-
tudjuk érteni, ha ilyen esaládi körben, ilyen
környezetben Vörösmarty keresztyénsége
inkább evangéliomi, mint szorosán felekezeti
jelleget öltött magára.

Hogy ezt az irányt később is megtar-
totta, noha szorosán felekezeti tanintézetek-
ben tanult, a eziszterezitaéknál Székesfe-
hérvárott az Árpádok városában, majd Bu-
dapesten is és baráti környezetében is kato-
likus egyházi férfiakat találunk: ennek oka
magában az a k k o r i d ő b e n rejlett.

Kivéve egy némely elmaradt fanatikust,
a r. kath. egyház iránya akkor sokkal sza-
badabb volt, mint ma és sokkal nemzetibb.

Virág Benedek egyenesen republikánus

eszméket vallott, de a többiek is mind át-
éreztek a magyar nemzet akkori válságos
napjait és szívök egész erejével rajta voltak
azon, hogy a nemzeti állam megteremtésének
nagy munkáját tehetségek szerint előmoz-
dítsák.

Egyed Antalt, Teslért, Klivényit mind
megannyi kath. papot, nem a rózsafüzér és
Mária kultusz, nem Szent Antal és Vinceze szel-
leme lelkesítik, nem valami mystikus fele-
kezeti és áhítatosági századvégi szecessió,
hanem a magyarság egyesülése, régi dicső-
sége és új jövődjéje.

Ily környezetben, ily viszonyok között
Vörösmarty nem fejlődhetett valami ekszklu-
zív irányba; annyival inkább nem, mert minden
jel arra mutat, hogy hazája helyzetét már
felismerte és tudva s öntudatlan — hiszen
a jó sok szerepében mindig van valami
belső sugalatszerű — prófétájává készült
annak. Ezért ír épen a honfoglaló hősekről
a magyar nemzeti állam alkotóinak s ezért
választ költeményeinek magyar hazafias tár-
gyat, ezért megy a nemzeti irányban egész
a szélsőségig és a keresettségig, annyira,
hogy a hol tartalommal nincs is összhang-
zásban, sőt némileg az értelem rovására
esik, ilyen esetben is legalább valami esat-
tanós magyar nevet választ ki címnek és
jelzőnek (Csaba szerelme, Csák, Turi, nője
stb.) És az az oka, hogy Vörösmarty poli-
tikai párthoz a szó szoros értelmében nem is
tartozott. Nem járattansága, képzettsége gá-
tolta meg ebben, hanem hivatása. Neki a
felekezeti még inkább a rendi, nemzetiségi
és dinasztikus érdekek által széttagolt ha-
zában az egységes magyarság és állam ér-
dekét kellett szolgálnia. Ime ezért egyesül
a későbbi Kossuth és Széchenyi iránya a
Vörösmarty költszetében.

Széchenyi radikális volt, a ki a ma-
gyar nemzet régi multjában, jelen állapotá-
ban semmi vigasztalót és semmi megtartani
valót nem talált a ki és mindent megváltoz-
tatni ohajtott. Kossuth és társai inkább a
régieket mult dicsőségén esüggtek és
megelégedtek volna a szabadságot leszámítva
sokkal kevesebb reformmal is.

Széchenyi, mint minden igazi reformer,
a fenálló hatalmat szerette volna felhasz-
nálni terve kivételére, ezért radikális és in-
ternationális szelleme daczára ő a látszólag
loyalis politikus is.

Kossuth a régi nemzeti politikának
a hagyományait képviseli, a Rákóczi irány
természetes örökösének látszik, ezért a nép
és a hatalom férfainak szemében olyan sze-
retett és rettegett alak.

Kettőjük közül a Kossuth álláspontja
természetesebb és azt érzi Vörösmarty akkor
midőn egy felől teljesen a nemzeti irányhoz
csatlakozik és a régi dicsőség felidézésével
a nemzeti motívumok alkalmazásával, az
egységesítő szempontok kikeresésével akarja
szolgálni a haza szent ügyét. Másfelől meg
épen abban áll nagysága, hogy gyakorlati-
lag és talán valami személyes rokonszenvnél
fogva, inkább Széchenyihez vonzódik s így
történik aztán, hogy a nemzeti iránynak a
Széchenyi-féle radikális reformokkal tartalmat

és lelket adott és ezáltal a két táborban
küzdő magyarságot egy ezél érdekében egye-
sítette. Az ő költszetében van megfestve
először az Uj Magyarország képe és ő írja
meg elsőben ennek az Uj Magyarországnak
a társadalmi hitvallását is.

1837-ben volt kétszázados évfordulója
a híres protestáns térítő Pázmán Péter ha-
lálának. Felszólításra vagy csak alkalmosze-
rűleg, ez esemény hatása alatt öntötte so-
rokba ezt a hitvallást, a mely fájdalom ma
ujra időszerűvé vált s a melyet szívébe
vénsi és követni kellene mindannyónknak.
Ez az új parancs, mely mint a Megváltó is
csak pár sorból áll, így hangzik:

Pázmán, tiszta valóságunk hallója egekben,
Megtért térítő állok az Isten előtt.

S hirdetek új tudományt, oh halld s vedd
szívre magyar nép:
„Legszentebb vallás a haza s emberiség.“

Minden vallási irány első sorban a nők
rokonszenvére számít és a család útján tö-
rekszik hitelveit elterjeszteni, ezért vetette
rá magát a kath. egyház a zárdákra és
ez ezért vették fel a versenyt vele e téren
is mi protestánsok. Ez az az oka, hogy a
Vörösmarty annyit foglalkozik a magyar
nővel s legszebb költeményeit, felhívásait
hozzájok intézi s különösen csak egy erényüket
kívánja tudni, azt hogy magyarok legyenek.
Uri nőink ma is bátran megszívlelhetnék ez
intést. A nevelést és a házi dolgot a eselé-
dekre bizzák, bennök a férfiak nincsen
semmi segítsége, csak a raffinált élvezetek-
ben és elpuhult kényelem hajhászathat.
Már megint alig anyák és alig honleányok.

Minden egységesítő irány a széthúzó
elemeket egybetörekszik olvasztani. Ezért
olvad össze Vörösmarty nál a régi és az új
magyar, * a Széchenyi és a Kossuth politikai
iránya. Ezért lesz nála a tót deákiból magyar
alispán, ezért sajnálkozik a konzervatív
Dezsőffy elhunyt felett, ezért szól az anti-
semitizmus ellen, és ezért nincs Vörösmarty nak
felekezeti jellege. Ő maga is vallásalapító
volt, az új magyar nemzeti állam vallásának
megalapítója s ennek az új vallásnak tárgya:
a szabad egyenlő és testvérisült haza, eszközei:
a hazaszeretet, a faji hűség, munka, igazság.
S bármily gondolatok háborgassák s bármely
tárgyról írjon vagy kétség fogja el, (Könyvtár-
ban, Szent) ezért nála minden a hazával való
egybefüggésben jelenik meg. Ez tölti be lelkét,
ez foglalja el egészen. Ezért lesz jóssá, pró-
fétává, ezért él és ezért vagy e miatt hal
meg. Vörösmarty munkái valóságos magyar
biblia. Hőskölteményei képviselik az őszövet-
ségi részt, versei az evangéliumot és az apos-
toli leveleket; szindarabjai a szertartásos
elemet.

És mégis meg lehet állapítani, hogy
Vörösmarty minden átértett hivatása, kifejtett
munkássága a bigottizmussal ellenkező tö-
rekvése daczára is jó katolikus volt.

Költeményeiben előszeretettel használja
a keresztet, ha templomról van szó, az róm. kat-
holikus. Legendaszerű tárgyakat többször dolgoz
fel, remetékről, szerzetesekről előszeretettl szől

* A sors és a magyar ember.

és egy elburkolt s többféleképen értelmezhető
helyet kivéve, (a Gutenberg album 2 első sora)
sehol sem támadja a kath. érzékenységet.

Tartalmilag azonban még az egyenes
vallásos jellegű és vonatkozású költemények-
ben sem mond olyat, a mi a többi felekeze-
tüket megsérthetné, vagy a mi a költő saját
hitvallásának ellenére lenne. Épen ezért a
szerző versein valami evangyéliomszerűség
ömlik el.

Szerinte a leány szíve klastrom akkor
is, ha zárdába nem megyen (A klastrom).
Nem a formalitás és a cselekedetek, hanem
a hit üdvezitenek. (A szent ember, Szegény
asszony könyve.)

Szent Hedvig is a Nagy Lajos leánya,
ki előtt még Gábor angyal is meghajolt, az
evangeliomból olvas és nem valami buzgó
barát legendariumból, nem is valami spe-
cialis felekezeti dolgot olvas belőle, ha-
nem csak olyan igazságokat, a melyek az
egész kereszténység közös igazságai.

„A király lány esendes ámulattal ült,
azonban a szent könyv előtte nyitva állt, s
a vörívő magyarnak régi nyelvén új esodát
beszéle. A teremtés titka, Isten, ember s a
világ valának följegyezve szent sorokban és
az élet álma. A nagy, a várt s rettegett jö-
vendő, melyre holtak sírból felriadnak s föld-
del a magas menny összerendül; végbiró
pedig lesz a nagy Isten s jót, gonoszt a sziv
szerint itélend.“

Ime ennyi az mindössze, a mit a ke-
reszténység elméletéből Vörösmarty a maga
hitvallásába átalvett. Gyakorlatilag azonban
egész hitvallása az Idvezítő szellemében ké-
szült. A megváltó eljött Izrael eltévedt ju-
haihoz, hogy összegyűjtse őket, a költő a
magyarságot kívánta egyesíteni. A Megváltó
a világot kívánta üdvezíteni, bár első sorban
saját honfitársaikhoz fordult. A költő az egész
emberiség ügyéért ég, de első sorban nem-
zete boldogságát akarja. A munkás szeretet,
az igazság fogalma és szerepe Vörösmarty nál
egyenesen biblikus. A szent könyvnek képei,
kifejezései elég sokszor felesendülnek versei-
ben. A biblia közhelyei az ő szellemét táp-
lálják, hogy aztán az ő versei megint a
magyarság közhelyeivé, szálló igéivé váljanak.

„Hazádnak rendületlenül . . .“

„Mert még neked virulnod kell, óh hon.“

„Teremt-e Isten több magyart?“

„A legelső magyar ember a király.“

„Addig éljen, míg a honnak él.“

„Boldoguljon a magyar hazája.“

„Minden ember legyen ember és ma-
gyar, kit e föld hord és egével betakar.“

„Gondolj merészet és nagyot és tedd rá
éltedet, nincs veszve bármí ég alatt, ki el
nem esüggedett.“

„Ábrándozás az élet megrontója, mely
kancsalul festett egekbe néz.“

A Vörösmarty vallásrendszerének van
még a kereszténységen és a francia forra-
dalom oszméin felül egy másik forrása is, a
mythologia. Az egyik a görög-római azért ragadt
rá, mert korában az volt a divatos és ha
kortársaira hatni akart, ehhez neki is alkalm-
mazkodnia kellett. Ez az oka a görög-római
versmértékek használatának is.

A másik a magyar regevilág, vagy általában a mesevilág mythológiája. Ez már sokkal nagyobb nyomot hagyott költészetében. A meséket a sirból hazajáró szerelmeseiről, e Bor vitéz jellegű hősről, a tündér országba járó királyfiakról, a melyeket gyermekkorában hallott, nem felejtette el soha, sőt többször felhasználta költeményeiben, epózáiban, beszédeiben (Csák, Turi nője, Éjjeli ház, Tulvilági kép, Az özvegy, A hü lovag.) De különben is szüksége volt valami ilyen elemre, ha a honfoglaló hősek vallását akarta újra megálmódni. Azután meg csoda nélkül egy vallás sem lehet el. De ez az oka annak is, hogy a Vörösmarty Csongor és Tündéje, az Árgirus királyfi históriája, olyan felséges alkotás. És mégis ez a munka hozta meg számára az első nagyobb megpróbáltatást. A haza és szabadság hitvallását a Pázmán-féle évforduló alkalmából nem vette tőle jó néven a felekezeti türelmetlenség. Egy évvel később 1838-ban azért állította V. vallásosságát a Szion ez. kath. egyházi lap pelléngére. A jámbor setéség a Csongor és Tünde szatirikusan rajzolt tudósán akadt meg, a ki mindent ismer, de sem az eget sem a szerelem országát nem ismeri. A támadás szigorú kath. körökben is vissza tetszést keltett. Nekünk is méltatlannak kell ezt tartanunk. Hiszen Vörösmarty nem csak hogy vallástalan nem volt, hanem épen egy új magyar hitvallást alapított. Egy oly vallást, mely csodálatosan megvalósulva s váratlanul megépítve látta menyországát az új magyar nemzeti államot, de megérte annak hirtelen romba döntését és pusztulását is. Ha a feltámadás biztos hitét tehette volna V. az evangéliomból sajátjává s nem lett volna rá a kor kételkedése olyan hatással: mind a vallási rendszer, mind a vallás alapító kiállottak volna a katasztrófát. Így a lebukott Magyarország rövid, vagy hosszas — nem az évek számításán — vergődés után, egy pár hatalmas kétségbeesítő dallammal elbukott és sirba szállt a költő is. A mi azonban nem szállhatott sirba véle, a mi szívünkben él, ami emléken megújul: az az ő hitvallása a boldog hatalmas magyarságról, a felvilágosult türelmes egymást szerető és megértő honfiakról, a kiket sem ördög, sem pokol, sem mélység, sem magasság, sem osztály érdekek egymástól el nem választhatnak; a kik a legnagyobb eltévedés küzdelmében is egymásra mint testvérekre ismernek és egymás mellett küzdenek a szent célért: az egységes, hatalmas, szabad Magyarorszáért!

Hazámért.

Ezt ki nem irtja belőlem
Sem az idő, sem az ember,
Imádom e drága hazát
Nagy, rajongó szerelemmel.

Kínálatok aranyhegyet,
Dicsőséget, méltóságot.
Adjátok az eget, földet,
Adjátok a nagy világot.

S én maradok az, ki voltam :
Csupa láng és csupa hűség,
A hazáért élnem, halmom
A legnagyobb gyönyörűség.

Gyűlölöm a rabszolgákat,
Ézt a lágyderekű népet,
Kik rögnként alkudják el
A hazát, a dicsőt, szépet.

Átkozott a kufártömeg,
Ez a csuszó-mászó fajzat,
Mely eladja idegennek
Azt a kedves ősi házat!

Ti, mosolygó viselői
Csillogó kigyói máznak,
Hát tinétek gyönyörűség,
Hogy rabolnak, hogy gyaláznak?

Nekem undor, nekem átok,
Szívemet sorvasztó méreg,
Nagyar vagyok, nem rabszolga,
Ember vagyok és nem féreg!

Tombolj, vihar! Fújd el inkább
Éltemet, mint gyöngé mécsét,
Csak sodord el a pokolra
Ördögét hazámnak: Bécsét!

Nem vagyok én gonoszlelkű,
Aki ember, az testvérem,
Nem haragtól, szeretettől
Szokott égni az én vérem.

De, ha Bécs felé tekintek :
Elborul a tüzes pokol,
Vérem lobog, szemem lángol
Karom feszül, szívem dobol.

Magyarok, ha zeng a kürtészó
Völgyön, rónán, halmon, hegyen:
Kardotokat a vérembe
Mártsátok, hogy villám legyen.

János Zoltán.

Hangulat.

Irtá: **Kernács Ilona.**

A levelek remegve, busan hullanak, sőhajt az őszi szél, nesztelen tovaszál a szürke felleg s bucsut int a lenyugvó nap halvány sugára.

... Homályos, esőndes kis szobában haldoklik egy ifju. Szabályos halvány arcán mély nyugalom ömlik el, de mint az éjjél, telve sötéttséggel; magas borongó homlokára sötét borulnak leomló fürtjei, fájdalom csillog a mélytűzű szemek sovargó bánatos tekintetében s a hideg mosoly, mely halvány ajaka körül játszik, olyan, mint tengeren a kiseded hab, egy nagy vésznek töredéke.

Érzi, tudja hogy nemsokára elesőndesül szívének nyugtalan dobogása, mely egykor a közlét porkörén tuemelkedve szerelem s művészetért lángolt, melyet egykor egy fenséges vagy töltött el, melynek célja nemes, dicső vala s mely már annyi kint szenvedett.

S mint mikor a nyugvó tenger egy titkos erőttől emelve egyszerre fölháborog és csendes éjszakákon egyszerre megcsör-

ren a lomb, mintha ijjesztő álmok lejtene át az ágakon, aztán megint csendes lesz, a nélkül, hogy megtudnók mi zavarta nyugalmát, megmozdult az ő szíve is, s a vérző seb ismét felszakadt...

Meghalni a gyermekkor egyetlen édes emléke nélkül, kilépni az életből anélkül, hogy egy kéz is barátilag szorította volna jobbát, hogy egy szív is szeretettel sugárzott volna felé.

Meghalni! és nincs a ki megkönnyezze hantját, nincs aki vigszágot hintsen csöndes halmára, nincs a ki halkán mondaná: „Én szerettelek!”

Boldog volt! Boldog, minő az ember egyedül szerelmében s életében csak egyszer lehet.

S szenvedélye hatalmas szavától ujerőt kapott a művészethez. Szíve lángolt és ő érezte, most képes teremteni nagyot dicsőt mitől neve élni, ragyogni fog.

Oh, mert, mert adjatok szerelmet a szívnek, s a mi szép és nagy benne eddig rejtve volt, legyen az dal, kép, vagy gondolat, a szerelem hihozza a mélyéből a kincset.

Művész lett, művész mint soha életében, hogy ez isteni arez, mely boldogságot sugárzott, e remekül boltozott homlok. e lángoló szemek bűvös tekintete, e gyönyörű ajkak ne vénüljenek, ne haljanak soha.

Éljen az isteni forma, oltárokon hol a nép leborul mennyei kép előtt, ő ossza a babért a hősnak, az ő képe legyen az égbe emelkedő angyala, ő mindig és mindenütt, változva és mégis egy, mint a nap, mely életet, mely sugárt s meleget ad.

Főségesek valának ez álmok, — de rövidék.

A lány szépségénél csak alávalósága volt nagyobb, ki csak addig türte keblén, míg pénze volt s mikor odaadta mindenét, kaczagva utasítá ki házából.

S itt áll a büszke ifju, egyszerre megfosztva mindenétől. Boldogságából nem maradt egyetlen emlék, melyre pirulás nélkül tekinthetett volna.

Oh, mert a kit szeretett, jobban mint Istenét, kinek karjai közt halálról álmódott, kiért üdvösségét dobta volna: hitvány örömlány!

Ez hát a teremtés, az ész büszke ura, az Isten képmása?

Megborzadt önmagától és elundorodott az emberek alávalóságán.

... Aztán dolgozai akart ismét, hogy a munka között feledje keservét. De ereje elhagyta.

Az egykor lelkesítő gondolat elveszett s csak iszony s elkéseregés töltötte lelkét, hisz minden megkezdett képében csak a leány állt előtte.

Végre megsemmisíté a képeket össze-törte ecsetét s a vidékkel együtt elhagyta a művészetet is.

Nem várt mást, nem kívánt mást az élettől mint felejténi. Eltörölni a mult emléket bármiként is — de elnémitani szíve kínzó szavát.

S övé lett a bor mámorító hatalma, a játék remegő szenvedélye és ha bus gondolat támadt lelkében, fizetett kedvese ölelésével üzte el.

De kifáradt ebben is. Érezte hogy enyhet az életben neki már semmi sem nyújthat.

Mert a kit hite elhagyott, reménye megcsalt, ki megtagadta Istenét s az égre tekintve csak egy végtelen pusztaságot lát, kit a gondolat már nem lelkesít, hogy neve élni fog a jövő kor ajkain, — mert ismeri az embereket, ő tudja, hogy a jövő nemzedéke csak azért szebb a jelenleginél, mert

annak még nem ismerik hitványságát; oh, mi várhat arra más, mint a néma sir . . .
 . . . Boldogságunk e sötét bölesője, hol a nyugtalan szív megpihen, hol remény nem veri fel esendjét s az emlékezet nem háborgatja álmait.

A rezge holdsugár szelíden suhan a csendes kis szobába, busan remegve csokolja halvány szép homlokát s a mozdulatlan, hideg ajkakat . . .

Lelkemből meg csöndesen merül föl a kérdés: Istenünk, midőn az embert édenéből kiűzvé a halandósággal büntetéd: vajon nem kárpótlásul adtad-e?

Az uralkodók tegeződése.

Feltűnést keltett nemrég egy berlini szoborleplezésen, hogy a német császár tegeződött olyanokkal is, a kik nem fejedelmi származásúak.

Ez valóban ritkán esik meg uralkodóval s egyedül a német császár egyéniségnek sajátossága, a mit alig találhatunk más európai uralkodónál.

A többi közt II. Miklós orosz császár még fejedelmi személyekkel sem tegeződik s például Sándor szerb királyt is testvéri barátoknak titulálja leveleiben.

Milán királyt pedig még szertartásosabban felségnek szólította. Milán e miatt ki is fejezte nem tetszését s azt kívánta, hogy az uralkodók között szokásos *voitre pere* et *serviteur* kifejezést használja a császár a vele való érintkezésben; de ezt a kívánságát teljesen figyelmen kívül hagyták az orosz udvarnál.

Királyunk sem barátja a tegeződésnek s környezetében mindenkit önnek szólít. Ha a tiroli havasok között vadászat, könnyen megéssik vele, hogy egy-egy jóképű tiroli te-nek szólítja őt a maga kedélyeskedő dialektusában. A király ezt nem veszi rossz néven s csak mosolyog rajta. Egy alkalommal maga a király beszélte el környezetének az alábbi esetet, mely Tirolban való vadászatára alkalmából történt vele.

A vadászat kezdete előtt a társaság egy kidült fa törzsére telepedett le s ott várta a fajdkakasokat.

Az erdész figyelmeztette a magasrangú vadászokat, hogy tartózkodjanak a hangos beszédől, mert könnyen elriaszthatják a prédat.

De hiábavaló volt ez a figyelmeztetés, a társaság rövid hallgatás után ismét csevegni kezdett. Egyszerre egy hatalmas fajdkakas repült el a vadászok fölött s kellemetlen szemetet hullatott a magasból éppen a király ruhájára. A tiroli erdész nyomban kirántotta zsebkendőjét, odafutott az uralkodóhoz, s miközben nagy buzgósággal törölgette a ruhán esett foltot, így szólt hozzá jámbor jóakarattal.

Látod, ha szót fogadtál volna, nem történik veled ilyesmi.

— Na, nem olyan nagy baj! — felelte mosolyogva a király.

A tiroli hirtelen észbekapott s most már alázatosan folytatta:

— Jó, jó, bajnak nem baj. De ha az urak nem gyűltek volna össze társalogni, hanem széjjelmennek, még sem esett volna meg ez az eset.

A vérszegénységről.

A vérszegénység oly általánosan előforduló betegség, amely egy országot és éghajlatot sem kímél meg. Eredete könnyen meghatározható; mert mindig a vér nagy

elszegényedése által idéztetik elő, amely utóbbi vörös és fehér vértestecskékből van összeállítva. A vért a vértestecskék erősebb vagy gyengébb apadása gyengíti, amelyek pedig erejének feltételei. Ezáltal az egész szervezet, amelynek rendes működéséhez vérre van szükség hiányos állapotba kerül s a különböző természetű betegségek azt teljesen megzavarják. Hogy egy sok esetben halálos veszélyt elhárítsunk, okvetlenül szükséges a vért erősíteni és gyarapítani.

A vér egyik helyreállító szere dr. Williams Pink-labdaes, mely már csodákat művelt és ezer meg ezer esetben a vérszegénységet alaposan meggyógyította. Ezen gyógy szer tartós használatánál nagyszerű eredményeket lehet elérni nemcsak a vérszegénység eseteiben, hanem sápkórnál, neurasthenia, rheuma, általános gyengeség a túlfeszített munka következtében stb. úgy férfi, mint nőnél, valamint sok hasonló betegségben. A vérszegénység tünetei: u. m. fejfájás, kábultság, oldalszurás, derékfájás, gyomorhaj, általános gyengeségi állapottól kísérve, könnyen felismerhető. Az alábbiakban Karger asszony példáját Sternberghől (Ausztria) hozzuk fel férjének levelével együtt:

„Legmelegebb köszönetünket fejezzük ki önnek a dr. Williams Pink-labdaesaiért. Nőm három évig gyomorhajban, étvágyhi-

ányában és vérszegénységben szenvedett, a mihez még heves oldalszurást kapott, úgy hogy a legkönnyebb munkát sem bírta elvégezni. Ezen szükségben hallottam dr. Williams Pink-labdaesairól és azok eredményeiről. Hoztattam 9 dobozzal, amelyek feleségem régi egészségét ismét meghozták.“

Hasonló esetekben Karger asszony példáját követve, hosszú időkre virágzó egészséget biztosítunk magunknak. Kaphatók minden gyógyszerertárban, valamint az ausztria-magyarországi főraktárban: **Török József** gyógyszerertárban. **Budapest. Király utca 12,** dobozonként 1 frt 75 kért, vagy 6 dobozonként 9 frtért.

Gyárkérmények, kazánbefelezések, gépalapok és mindenféle díszkőmives munkák, valamint nedves falaknak tökéletes szárazzá tételét jótállás mellett elvégzi Szathmáry József építőmester Debreczen, Erzsébet ut 29.

Azonnal kiadó lakás.

József kir. hg. utca 8 sz. ház földszintjén 5 szoba az utcára kiadó. Értekezhetni ott helyben a házmesternél és Sesztina Lajos Piac-utcai vagy Kardos László Kossuth-utcai üzletében.

Aláírási felhívás

a Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet

V. évtársulatába való belépésre.

A tagok korlátolt felelőssége mellett alakult

„Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“

1901-ik évi január hó 1-én működésének és fennállásának IV. évét tölti be s ugyanakkor az V-ik évtársulatot alakítja meg.

Az elmúlt négy év eredményei legjobban mutatják, hogy az intézmény gazdasági közszükséget pótol. **2300 tag 40000 törzsbetéttel 600.000 korona** betét tőkét gyűjtött össze szövetkezetünknel és a hitelügylet egészséges fejlődése biztos garanciát nyújt arra, hogy a szövetkezet tagjai, betéteik után mint eddig is,

6 %-os kamatot

fognak az évtársulatok haszonrésze gyanánt kaphatni.

Nagyobb tőkék gyűjtése és a kölcsönök visszafizetésének megkönnyebbítése arra indította már két évvel ezelőtt igazgatóságunkat, hogy a 3 éves évtársulatot kiterjessze és

4 éves évtársulatok

alakításával a szövetkezet fejlődésének biztosabb alapot, újabb erőt kölcsönöz n.

1901-ik év január hó 1-én kezd meg működését az V-ik évtársulat s mi bizalommal hívjuk fel Debreczen város és vidéke közönségét ezen V-ik évtársulatba való minél tömegesebb belépésre.

A „Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“

évtársulatának vagyonát a tagok hetenként fizetendő törzsbetétei képezik.

Egy törzsbetét (10 kr.) 20 fillér, mely az igazgatóság által megszabott időben fizetendő be a szövetkezet pénztárába. A 4 év elteltével az évtársulat vagyon a tiszta jövedelemmel együtt a tagok között törzsbetéteik arányában felosztatik.

A szövetkezet tagjait 6 %-os kamatláb mellett hitelnyújtással segítyezi s a kihitelezett összegek 4 év tartama alatt a heti befizetések által törleszthetők.

Kölcsönök nyújtnak a befizetett összegek $\frac{4}{5}$ -öd részéig bárkinek, további jelzálogi biztosíték, személyi kezesség, értékpapírok, vagy ezüst- és aranyemű kézi zálogok ellenében.

A „Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“ a vidéki tagok heti befizetéseit megkönnyíti az által, hogy a **pénz bérmentes beküldését postatakarékpénztári chequek útján teszi lehetővé.**

Az V-ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezések és aláírások a szövetkezet hivatalos helyiségében (**Piacz-utca 83. szám Geróby-ház**) **1900. november hó 15-étől kezdődőleg teljesíthetők.**

Kelt Debreczenben, 1900. évi október hó.

„Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet Debreczenben“:

RÁSÓ GYULA

kir. tanácsos, alispán, a szövetkezet elnöke.

WESZPRÉMY ZOLTÁN
alelnök.

Dr. FREUND JENŐ

igazg. jegyző, jogtanácsos.

KATZ JAKAB
alelnök.